

BALTIC RESEARCH INSTITUTE OF TRANSFORMATION
ECONOMIC AREA PROBLEMS

Proceedings of scientific and pedagogical internship

**INNOVATIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES:
EUROPEAN EXPERIENCE AND ITS APPLICATION
IN TRAINING IN ECONOMICS
AND MANAGEMENT**

August 25 – October 5, 2025

Riga, Latvia
2025

UDK 33(062)
In570

Internship organizing committee:

Anita Jankovska, PhD, Internship Program Manager at the Baltic Research Institute of Transformation Economic Area Problems (Latvia).

Oleh Holovko, PhD, Head of the Black Sea Scientific Research Institute of Economics and Innovation (Ukraine).

Each author is responsible for content and formation
of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

Innovative educational technologies: European experience and its application in training in economics and management : Proceedings of scientific and pedagogical internship (August 25 – October 5, 2025, Riga, Latvia). Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2025. 174 p.

ISBN 978-9934-26-576-1

Yuliia Getmanenko
*Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor at the Department of Business Economics and Marketing
Cherkasy State Business College*

Гетьманенко Ю.О.
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри бізнес-економіки та маркетингу
Черкаського державного фахового бізнес-коледжу*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-604-1-7>

FINANCIAL SECURITY AS A COMPONENT OF ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Зміни в глобальному економічному середовищі, зокрема цифрова трансформація, регуляторні нововведення та глобалізаційні процеси, створюють нові загрози для підприємств, що суттєво впливають на їхню економічну безпеку [1, с. 342]. Під економічною безпекою підприємства слід розуміти стан захищеності від небажаних змін (загроз); ефективне використання ресурсів для запобігання загрозам; систему і наявність конкурентних переваг, що дозволяють досягти головних цілей підприємства; здатність до відтворення та забезпечення живучості фірми незалежно від нестабільності зовнішнього і внутрішнього середовища; створення умов і забезпечення стабільного функціонування, прогресивного науково-технічного і соціального розвитку, забезпечення фінансово-комерційного успіху [2, с. 65]. При цьому, оцінювання економічної безпеки підприємства здійснюється з урахуванням всіх внутрішніх і зовнішніх зв'язків, взаємозалежності і співпідпорядкованості його окремих елементів. Таким чином, системний підхід дозволяє оцінити не тільки стан об'єкта дослідження, а й напрямок його розвитку [3, с. 57].

Економічна безпека підприємства вважається ключовою характеристикою його здатності стабільно функціонувати та розвиватися в умовах внутрішньої та зовнішньої нестабільності. Вона безпосередньо пов'язана із забезпеченням фінансової безпеки, оскільки впливає на платоспроможність, інвестиційну привабливість та стійкість до численних фінансових ризиків.

Фінансова складова економічної безпеки підприємства, безумовно, відіграє важливу роль, оскільки фінансовий стан підприємства впливає на його здатність функціонувати і розвиватися. Фінансова безпека є

важливим фактором забезпечення економічної безпеки, оскільки сприяє забезпеченню стійкості економічного зростання підприємства. Вона також допомагає захистити підприємства від економічних криз, надаючи їм запас фінансових ресурсів, на які можна покластися у важкі часи.

За допомогою фінансової безпеки підприємства підтримують фінансовий потік та ефективно управляють своїми боргами. Це, своєю чергою, може сприяти загальному оздоровленню фінансово-економічного стану підприємства [4, с. 245]. Низький рівень фінансової безпеки може призвести до серйозних проблем, таких як банкрутство чи ліквідація підприємства, що наголошує на важливості вивчення даного аспекту.

Головна мета фінансової безпеки підприємства полягає у забезпеченні його сталого та ефективного розвитку у довгостроковій перспективі за мінімізації можливих загроз. Їхня ідентифікація – необхідна умова формування дієвої системи забезпечення фінансового розвитку. При цьому під загрозами розуміють сукупність умов та факторів, що сприяють можливості заподіяння шкоди інтересам підприємства у сфері фінансових відносин.

Виходячи з цього, сутність поняття фінансової безпеки підприємства доцільно розглядати з позиції процесного підходу. У рамках даного підходу фінансова безпека підприємства має розглядатись як динамічна відкрита система, яка перебуває під впливом чинників, які викликають внутрішні зміни підприємства та зміни у зовнішньому середовищі їх функціонування. Процесний підхід до трактування фінансової безпеки підприємства передбачає аналіз загроз як негативних проявів у динаміці факторів зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства.

Аналіз факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, різноманіття тенденцій і закономірностей, що впливають на рівень фінансової безпеки підприємства дозволив виділити наступні її структурні елементи:

- безпека операційної діяльності. В якості показника, який характеризує безпеку операційної діяльності виступає приріст прибутковості капіталу, що інвестується. Даний показник відображає прояв основних факторів, що визначають рівень загроз фінансовій діяльності підприємств;

- безпека у сфері формування власного та позикового капіталу. Особливе значення для безпеки формування власного та позикового капіталу підприємства має ефективне використання фінансового важеля. Цей показник розраховується як відношення чистого операційного прибутку після оподаткування до інвестованого капіталу, що визначається як сума оборотних коштів (робочого капіталу) і чистих необоротних активів, тобто активів за мінусом амортизації;

- безпека у сфері формування активів визначається досягненням оптимального співвідношення між основним та оборотним капіталом,

амортизаційною політикою, адекватною структурою оборотного капіталу, що дозволяє підтримувати показники поточної, швидкої, абсолютної ліквідності;

– безпека інноваційної діяльності. При цьому може бути використаний приріст ефективності інновацій. Даний показник розраховується як відношення отриманого від нововведень прибутку до витрат. Динаміка зазначеного показника здатна характеризувати загрози, які впливають на рівень фінансовій безпеки підприємства у інноваційній сфері його діяльності;

– безпека інвестиційної діяльності. Показником безпеки підприємства в інвестиційній сфері є приріст чистої наведеної вартості інвестиційних проєктів. Позитивна динаміка цього показника означає мінімізацію загроз, здатних проявитися у середньо- та довгостроковій перспективі. Це пов'язано з тим, що NPV реалізованих проєктів відображає рівень їх рентабельності з урахуванням ризиків інвестування.

Фінансова безпека формується та еволюціонує під впливом факторів, які викликані зовнішньою економічною сферою, так і в процесі діяльності підприємства. Ці фактори здатні виявлятися у різні періоди розвитку бізнес-структури та мати різні наслідки. Чинники фінансової безпеки підприємства можуть бути класифіковані за такими критеріями: сфера прояву, наслідки для підприємства, тривалість прояву, ступінь керованості, можливість прогнозування. За критерієм сфер прояву можуть бути виділені фактори фінансової безпеки підприємства, що виникають у глобальній економіці та формуються в національній економіці.

Забезпечення відповідного рівня фінансової безпеки підприємств здійснюється за рахунок цілеспрямованого впливу на загрози, що виникають та здатні негативно вплинути на вартість і ринкові перспективи бізнесу. Умовою забезпечення фінансової безпеки підприємства є визначення таких загроз та оцінка наслідків. Класифікація загроз, що впливають на рівень фінансової безпеки підприємств може бути проведена за такими критеріями: структурними елементами фінансової безпеки підприємства, джерел походження, сфер прояву, тривалості, рівня небезпеки, масштабів можливої шкоди, ступеня прогнозованості, характеру виникнення.

Мінімізація та нейтралізація загроз, що впливають на рівень фінансової безпеки підприємства здійснюється за методами, які можуть бути диференційовані за певними напрямками його діяльності. Вибір конкретних методів управління фінансовою безпекою підприємства залежить від стратегії розвитку. Стратегія фінансової безпеки підприємства – це система цілей, методів та інструментів, що забезпечують нейтралізацію та мінімізацію загроз стабільного формування та використання його фінансових ресурсів. Розробка та реалізація стратегії фінансової безпеки підприємства визначається його

інтегральним характером, комплексністю, актуальністю розв'язуваних завдань, наслідками для сталого ведення бізнесу у середньо- та довгостроковій перспективі. Дана стратегія покликана забезпечити досягнення широкого переліку цілей, починаючи від технологічної, інформаційної, антитерористичної захищеності підприємства до запобігання шахрайства, несумлінних дій персоналу та менеджерів усіх ланок.

Отже, стабільний та сталий розвиток підприємств будь-якої сфери діяльності можливий лише у випадках, коли воно здатне підтримувати стан своєї фінансової безпеки на заданому рівні. Для підвищення фінансової безпеки підприємства необхідно проводити аналіз його фінансового стану, щоб мати розуміння напрямку руху у розвитку, а також зміцнення його позицій на ринку. Підприємству слід постійно вдосконалювати ефективність виробництва та надання послуг, покращувати конкурентоспроможність на ринку, підвищуючи свою фінансову безпеку.

Таким чином, фінансова безпека підприємства є інтегрованим результатом його діяльності, який відображає комплекс факторів та формуються в національній та глобальній системах і виступає ключовим компонентом загальної економічної безпеки, яка відображає рівень захищеності майнового комплексу, ліквідності, платоспроможності та ефективності використання ресурсів. Врахування сприятливих факторів та нейтралізація негативних загроз забезпечує стійкість довгострокового функціонування підприємства, збільшення її виручки та рентабельності, оптимізацію вартості бізнесу, розвиток інноваційної діяльності, реалізацію ефективних інвестиційних проектів.

Література:

1. Фісуненко П. А., Булеє Ю. С. Принципи побудови системи економічної безпеки підприємства: вплив трансформацій перетворень. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 4 (51). С. 342–348. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-48>
2. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Кравчук Н.М. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1 (42). С. 64–69. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3\(65\)-56-65](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3(65)-56-65)
3. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Ткаченко Є.В. Модель інтегральної оцінки економічної безпеки підприємства. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 3 (65). С. 56–65. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3\(65\)-56-65](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-3(65)-56-65)
4. Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю., Храпач В. О. Управління фінансовою стійкістю підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки в умовах посилення інтеграційних процесів в економіці. *Бізнес Інформ*. 2020. №12. С. 245–251. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-245-251>

Izdevniecība "Baltija Publishing"
Valdeķu iela 62 – 156, Rīga, LV-1058

Iespiests tipogrāfijā SIA "Izdevniecība "Baltija Publishing"
Parakstīts iespiešanai: 2025. gada 10. oktobrī
Tirāža 200 eks.